

Notulen ledenvergadering LOPOR d.d. 4 november 2017

Locatie: De Rading

Genodigd:

Leden van de vereniging LOPOR, overige pleegouderraden

Riannet Haak; Politieacademie Apeldoorn, Frederica van Mastrigt; onderzoeksjournalist Universiteit van Amsterdam ("UvA")

Aanwezig:

Vanuit de pleegouderraden:

Albert Elzinga (bestuursvoorzitter LOPOR), Angelina Peters (secretaris LOPOR/POR Combinatie Jeugdzorg), René Bloem en Raymond Marlisa (POR Entrea), Wim de Jonge (POR Flexus Jeugdplein), Frans Louwen (ochtend) (bestuurslid LOPOR/ POR Juzt), Danielle Coenders (POR Rubicon), Hendrik van Beek (POR Timon), Henriette Post (bestuurslid LOPOR/POR Vitree), Greetje de Haan (POR Vitree), Henny Oosterhoff en Ruud van Eeten (ochtend) (POR WSP), Annette Blaauw (POR Yorneo), Lenie Manusiwa en Leo Lancker (POR Youké), Karin Gruyters (penningmeester LOPOR, POR Xonar)

Afwezig met kennisgeving:

POR Juvent, POR Horizon, POR Oosterpoort, POR Pactum

Gasten:

Riannet Haak Politieacademie Apeldoorn, Frederica van Mastrigt (onderzoeksjournalist UvA)

Notulist: Marion van den Eijnde

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom.

2. Mededelingen en presentie

- POR Juvent heeft de samenwerking met Juvent opgezegd en is afwezig omdat men collectief is opgestapt. De POR gaf aan geen mogelijkheid meer te zien voor een effectieve samenwerking met Juvent. De organisatie heeft op dit moment dus geen POR. Vanuit het bestuur en de vergadering wordt aangegeven dat dit binnen de LOPOR wordt betreurd. Ook zal de inbreng van Harry Neger, afgevaardigde van POR Juvent binnen de LOPOR, zeer gemist worden.
- Verdere afmeldingen voor de vergadering: POR Horizon, POR Oosterpoort en POR Pactum.
- Gastspreker Riannet Haak van de Politieacademie in Apeldoorn sluit ca. 12.00 uur aan bij de vergadering.
- Een voorstelronde volgt. POR Rubicon is voor het eerst vertegenwoordigd. Voorzitter Albert Elzinga stelt Frederica van Mastrigt voor, onderzoeksjournalist. Zij is aanwezig in het kader van een traject voor onderzoeksjournalistiek aan de Universiteit van Amsterdam waar zij samen met twee collega's onderzoek doet naar de positie van de gezinsvoogd in de jeugdzorg, en hoe deze veranderd is sinds 2015. Het onderzoek was in eerste instantie breder en ook gericht op pleegzorg maar is door tijdgebrek – eind november moeten de resultaten gepresenteerd worden aan de landelijke media - in combinatie met complexiteit versmald tot het huidige onderwerp. Gezien de raakvlakken met pleegzorg is zij aanwezig tijdens de LOPOR-

dag en hoopt hier te horen wat nu speelt en wat er al veranderd is binnen de pleegzorg. Frederica geeft aan te hopen dat na dit project er ook ruimte is voor een onderzoek waarbij de focus op de pleegzorg ligt.

3. Vaststelling verslag LOPOR-dag 10 juni

- Ruud van Etten merkt op dat hij in de notulen van de vorige vergadering niets leest over de voorgenomen statutenwijziging. Het bestuur geeft aan dat dit tijdens de vergadering van juni niet aan de orde is gekomen omdat in juni het gesprek met Kinderombudsman Margrite Kalverboer centraal stond. Er is toen bij de behandeling van de notulen van de vorige LOPOR-dag ook niet over doorgevraagd. Deze vergadering staat de statutenwijziging op de agenda bij punt 4 en zal een update gegeven worden van wat er zoal gedaan is door het bestuur.
- Hendrik van Beek: Gertjan Bakker neemt niet deel aan project met stichting De Hoop (begeleiding kwetsbare tieners) zoals de notulen vermelden. Het was wel het plan en ook zo aangekondigd, maar achteraf is dit niet gerealiseerd. Omdat hij geen POR-lid meer is kan hij niet meedoen. POR-lid Coby Bac van Timon neemt zijn plaats in.

Actielijst naar aanleiding van de reguliere LOPOR-vergadering van maart 2017 aangevuld met afspraken tijdens de extra LOPOR-vergadering van 10 juni 2017:

	Actiepunt	Wie	Wanneer
3.10	Klachtenregeling jeugdzorg Utrecht delen wanneer deze definitief is. Martijn Claus van POR De Rading zoekt uit of deze inmiddels klaar is. <i>Onbekend of dit is gebeurd. Het bestuur vraagt de regeling op bij De Rading</i>	Martijn Claus, De Rading bestuur	z.s.m.
4.4	Visiestukken en andere documenten die voor alle pleegouderraden van belang zijn delen via de forumgroep of via loporinfo@gmail.com . <i>Het Forum (Google forumgroep 'Pleegouderraden') dat tot doel heeft POR-ren rechtstreeks met elkaar te laten communiceren is de afgelopen jaar nauwelijks gebruikt. Probleem is dat pleegouders soms maar kort in de POR zitten en mutaties niet altijd worden doorgegeven. De secretaris geeft aan dat na iedere vergadering een update van de mailadressen volgt. Als vanuit de vergadering blijkt dat er wel behoefte bestaat aan een manier om direct met elkaar te communiceren stelt de voorzitter voor een groep van 3 samen te stellen die de mogelijkheden onderzoekt. Hierop volgt nog geen actie. Adressen worden weer aangepast aan de hand van de presentielijst en bekeken wordt of het forum geactiveerd kan worden. Vanuit de vergadering komt de suggestie om Informatie die voor meerdere POR-ren van belang is te mailen naar: loporinfo@gmail.com met het verzoek aan de secretaris om vervolgens te zorgen voor verdere verspreiding. Deze suggestie wordt omarmd en zal de komende periode beproefd worden.</i>	allen	doorlopend

4.5	Mailadressen van aanwezigen die nog geen lid zijn van de forumgroep toevoegen. Blijft staan.	secretaris	na iedere LOPOR-dag
5.1	Delen brief POR Youké aan gemeenten via forumgroep. <i>Deze is er niet. Kan van actielijst af.</i>	POR Youké	z.s.m.
5.2	Delen informatie buddyproject Jeugdhulp Friesland via forumgroep. <i>POR is niet aanwezig. Annette Blaauw geeft aan dat Yorneo de regeling deels heeft gekopieerd en vraagt na – eventueel in overleg met POR Jeugdhulp Friesland – of de informatie gedeeld kan worden.</i>	POR Jeugdhulp Friesland Annette Blaauw (POR Yorneo)	z.s.m.
0317.1	Voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen wil de LOPOR samen met de NVP bekijken welke punten zij in de lokale verkiezingsprogramma's willen hebben. <i>Bestuur heeft hierover contact gehad met de NVP en geconcludeerd dat het te laat was. Veel programma's waren al geschreven. Vanuit de vergadering wordt aangegeven dat in diverse gemeenten de partijprogramma's na de zomer nog moesten worden vastgesteld. Het bestuur geeft aan dat de inspanning gericht was op de model-programma's van de landelijke partijen die zij als basis vaststellen voor de gemeenteraadsverkiezingen: vanuit de LOPOR is er geen capaciteit om gemeentelijke partijen apart te benaderen. Daarnaast stelt het bestuur dat, ondanks de lokale problemen in de pleegzorg als gevolg van de decentralisatie, belangrijke knelpunten via de landelijke politiek moeten worden aangepakt en aangestuurd. Het Actieplan Pleegzorg vormt hierbij een belangrijke kapstok waar het bestuur zijn inspanningen met name op wil richten. De vergadering geeft het bestuur het volgende mee:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Start de lobby binnen de politiek ongeveer anderhalf jaar voor de verkiezingen.</i> • <i>Stuur POR-ren in de wijze waarop zij het beste de plaatselijke politiek kunnen voeden.</i> • <i>Intensiveer het contact met de VNG.</i> • <i>Deel tussentijds meer informatie over wat het bestuur doet en bezighoudt met de pleegouderraden.</i> <i>Danielle Coenders (POR Rubicon) vraagt of het mogelijk is om stukken die eerder door de LOPOR zijn verzonden, bijvoorbeeld in het kader van het actieplan pleegzorg, in te zien. Het bestuur zal deze toezenden.</i>	bestuur samen met de NVP	2017

	<p><i>Een aantal POR-leden geeft aan dat gemeenten in het kader van de Week van de Pleegzorg attenties hebben gestuurd naar pleegouders om hen te bedanken voor hun inzet. Ook zijn in samenwerking met gemeenten activiteiten voor pleeggezinnen georganiseerd. Deze acties werden zeer op prijs gesteld door pleegouders.</i></p>		
0317.2	<p>Overleg plannen met bestuur NVP in verband met de samenwerking.</p> <p>Gesprek heeft plaatsgevonden op 16 juni 2017 met een afvaardiging van drie besturen. Niet alleen LOPOR en de NVP (Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen) waren aanwezig, maar ook de SBPN (Stichting Belangenbehartiging Pleeggrootouders Nederland). De samenwerking rondom het Actieplan Pleegzorg is uitgebreid geëvalueerd. Allen waren het erover eens dat deze niet optimaal is verlopen. Aan de hand van het Actieplan is besproken wat gedaan kan worden om de samenwerking te verbeteren en elkaar te versterken. Alle drie de organisaties zijn het erover eens dat er een gemeenschappelijk belang is: een betere organisatie van de pleegzorg. Er zijn vijf thema's gekozen om hier invulling aan te geven, ieder thema met een eigen trekker:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De kostenstructuur met een focus op de bijzondere kosten (SBPN) • Serieus nemen van pleeggezinnen en het vroegtijdig betrekken van pleegouders bij te nemen beslissingen. (LOPOR) • 18+ Problematiek (NVP) • Verbetering rechtspositie pleegouders (LOPOR) • Regionale en lokale samenwerking (NVP/LOPOR) <p>Deze thema's vormen de komende tijd het uitgangspunt voor de samenwerking. Op dit moment is er om de paar weken contact met NVP en SBPN over lopende zaken, onder meer rondom het Actieplan Pleegzorg. Ook contacten met de ministeries en informatie over acties naar organisaties en pleegouders worden zo met elkaar gedeeld. Streven is met een eenduidig beeld naar buiten te treden, naar zowel pleegouders, politiek als pleegzorgorganisaties.</p>	bestuur	16-06-17
0317.3	<p>Ontbrekende bonnetjes 2016 tonen aan kascommissie</p> <p><i>De bonnen zijn terecht. Punt kan worden afgevoerd.</i></p>	penningmeester	

0317.4	Wijzigen statuten <i>Zie agendapunt 4</i>	bestuur	Voor maart 2018
0317.5	Informatie netwerkvonden delen op forum <i>Omdat Timon een landelijk werkende organisatie is kunnen thema- en netwerkvonden ook interessant zijn voor pleegouders van andere organisaties. Hendrik van Beek stuurt informatie hierover naar loporinfo@gmail.com. De secretaris stuurt deze door naar de POR-ren. (Zie ook actiepunt 4.4)</i>	Gertjan Bakker Hendrik van Beek POR Timon	
0617.1	Gesprek met NVP en SBPN over de totstandkoming van het Actieplan Pleegzorg, de verbetering rechtspositie pleegouders en de benadering van lokale partijen met oog op de gemeenteraadsverkiezingen van 2018. Relevante punten vanuit de ledenbijeenkomst worden meegenomen. <i>Zie actiepunt 0317.2</i>	bestuur	16 juni 2017
0617.2	Brief naar de Kamerfracties met een reactie op het Actieplan Pleegzorg en de wijze waarop dit tot stand is gekomen. Belangrijkste aandachtspunt: verlengde pleegzorg. De Kinderombudsman krijgt een kopie. <i>Deze is er nog niet, mede door de lange kabinetsformatie en de daarmee samenhangende politiek onduidelijkheden. Het bestuur onderzoekt wie de nieuwe verantwoordelijken zijn. Henny Oosterhoff geeft aan dat binnen de gemeente Heerde al het nodige geregeld t.a.v. de 18+ problematiek. De Stichting Jeugd en Gezin moet pleegkinderen voor hun 18^e al onder de aandacht brengen om in aanmerking te komen voor verlengde pleegzorg. Daarnaast is men binnen de gemeente bezig jeugd en WMO 'naar elkaar toe te trekken' en hiervoor een verordening te maken.</i>	Bestuur	z.s.m.

4. Stand van zaken statutenwijziging

In maart heeft de vergadering het bestuur verzocht een statutenwijziging voor te bereiden waarbij voorzitter, secretaris en penningmeester in functie gekozen worden door de leden. Volgens de huidige statuten wijst het bestuur deze uit zijn midden aan. Aanleiding van dit verzoek was de herverkiezing van voorzitter Albert Elzinga. Omdat Albert in maart geen POR-lid meer was vroeg het bestuur de leden gebruik te maken van de volgens de statuten bestaande mogelijkheid om ontheffing te verlenen van de statutaire verplichting dat een bestuurslid tevens lid van een POR moet zijn. De vergadering heeft in maart de gevraagde ontheffing verleend voor een jaar en het bestuur opdracht meegegeven de statuten te wijzigen. Hiermee is het bestuur bezig. Het eerste concept zal in november naar de leden worden verstuurd. Hierin stelt het bestuur voor de voorzitter rechtstreeks in functie te kiezen. De eis dat de voorzitter tevens POR-lid is vervalft in het concept, gezien de tijd die met de functie gemoeid gaat. Voor de overige bestuursleden zal het bestuur voorstellen deze als bestuurslid te benoemen waarna het

bestuur zelf secretaris en de penningmeester uit zijn midden benoemt. Reden om op dit punt af te wijken van de wens van de vergadering is dat het erg moeilijk is om nieuwe bestuursleden te vinden en dat het nog moeilijker wordt wanneer het hierbij om een specifieke functie gaat. Bovendien zou bij een tussentijds terugtreden van een bestuursleden met een bepaalde functie dan steeds gewacht moeten worden tot de volgende LOPOR-dag voordat de betreffende functie weer kan worden ingevuld.

Het voorstel tot algehele herziening van de statuten, zoals voorbereid door het bestuur, is voorgelegd aan een notaris. Deze geeft aan dat een fout in het gemaakte concept is dat pleegouderraden geen lid kunnen zijn van een vereniging. Alleen een rechtspersoon of een natuurlijk persoon kan lid zijn van een vereniging. Een pleegouderraad is geen van beide. Het bestuur is voornemens aan te sluiten bij de praktijk en te bepalen dat de instelling die ook de contributie betaalt lid is van de Vereniging LOPOR en zijn POR naar voren schuift als vertegenwoordiger. Dit mede gezien het grote aantal wisselingen van POR-leden die optreden als vertegenwoordiger naar de LOPOR en gegeven het feit dat van een individu als lid niet gevraagd kan worden de jaarlijkse contributie op te brengen. Op 7 november zal het bestuur hierover definitief besluiten, waarna de concept-statuten naar de Pleegouderraden worden verzonden voor commentaar en eventuele wijzigingsvoorstellen. De POR-ren worden verzocht voor een datum in januari te reageren en eventuele wijzigingsvoorstellen te doen. Hun reacties worden vervolgens binnen het bestuur besproken en met een pre-advies van het bestuur in de vergadering van maart voorgelegd aan de leden, tezamen met het door het bestuur voorbereide voorstel tot statutenwijziging.

Leo Lancker verzoekt duidelijk in de statuten op te nemen wie de instelling vertegenwoordigt binnen de LOPOR, als de pleegzorgorganisatie en niet de POR formeel lid moet zijn van de LOPOR. Dit om te voorkomen dat een pleegzorginstelling anderen dan POR-leden naar voren schuift om zich te laten vertegenwoordigen.

Vanuit de vergadering wordt het bestuur verzocht dit soort informatie niet mondeling ter vergadering te geven, maar vooraf schriftelijk met de leden te delen ter voorbereiding op de vergadering. Ruud van Eeten stelt het belang van de LOPOR hoog te achten, en ziet daarom graag een betere communicatie zodat de betrokkenheid van de POR-ren bij de LOPOR wordt vergroot.

- Henny Oosterhoff haakt in op de opmerking van Ruud van Eeten en vraagt om de POR-ren ook periodiek tussentijds te informeren over de ontwikkelingen in de samenwerking tussen NVP en SBPN rondom de vijf thema's die samen zijn geformuleerd en het Actieplan Pleegzorg.
- De voorzitter stelt voor de jaarverslagen van de afgelopen jaren nog een keer door te sturen naar de POR-ren zodat ook nieuwe leden in de POR-ren een beetje een beeld krijgen van wat de LOPOR doet.
- Het bestuur neemt bovenstaande punten verder ter overweging mee in zijn vergadering van 7 november.

5. Rondje POR-ren

Xonar (Karin Gruyters):

- Gemeenten en instelling hebben een dag voor pleeggezinnen georganiseerd in Gaia Zoo.
- Een lezing van jeugdzorgadvocate Mariska Kramer werd door 250 mensen bezocht.
- Er is wat commotie onder pleegouders vanwege het voornemen van Xonar de toeslag voor grote gezinnen pas vanaf het derde kind te vergoeden. Eerder werd de toeslag voor alle pleegkinderen

in een gezin met 3 of meer kinderen betaald, hoewel de organisatie deze wettelijk alleen vanaf het derde kind hoeft te betalen. Een korte rondvraag wijst uit dat bij geen van de aanwezigen de toeslag ook voor het eerste en tweede pleegkind wordt betaald.

- Contacten met gemeenten lopen goed en de samenwerking tussen Noord- en Zuid-Limburg verloopt steeds beter.
- Een aantal wethouders en beleidsmedewerkers is op bezoek geweest in pleeggezinnen om te ervaren hoe het er binnen een pleeggezin aan toe gaat.

Combinatie Jeugdzorg (Angelina Peters):

- De organisatie van pleegoudercafé's op verschillende locaties neemt een enorme vlucht. Hieruit blijkt de grote behoefte van pleegouders om elkaar te kennen en met elkaar van gedachten te wisselen. Een paar jaar geleden kwam een soortgelijk initiatief niet van de grond.
- 21 november organiseert de POR een thema-avond 'Pleegzorg een gemeenschappelijke zorg' over de samenwerking tussen pleegouders, gemeenten en pleegzorgorganisatie. Alle partijen zijn uitgenodigd. Een jurist is uitgenodigd om de wettelijke kaders aan te geven.
- Er is gedoe met de organisatie over de vergoeding van bijzondere kosten die flink is teruggeschroefd als gevolg van de beperkte budgetten. De POR maakt zich hierover ernstig zorgen en vindt dat pleegouders juist financieel ontzorgd moeten worden.
- Een vraag vanuit de POR aan de andere pleegouderraden: hoeveel dagen pleegvergoeding betalen de organisaties bij weekend- en vakantiepleegzorg, wanneer een pleegkind van vrijdagavond tot zondagavond in een pleeggezin verblijft. Bij Combinatie Jeugdzorg was dit tot op heden 3 dagen maar de organisatie overweegt de vergoeding terug te brengen naar twee dagen. Er blijken bij de organisaties verschillende vergoedingssystemen te bestaan: vergoeding op uurbasis, alle dagen of per overnachting.

Juzt (Frans Louwen):

- Als gevolg van financiële problemen is er een grote reorganisatie geweest. De POR heeft er veel tijd in gestoken om ervoor te zorgen dat het pleegzorgbelang – ook door de organisatie onderkend – overeind bleef.
- De interim bestuurder bleek voordat de POR op de hoogte was vervangen door de huidige bestuurder. Inmiddels heeft de POR kennis gemaakt en advies kunnen indienen.
- Er is gestructureerd overleg met een aantal gemeenten.
- In het kader van de Week van de pleegzorg hebben de meeste gemeenten in West-Brabant besloten zich actief te scharen achter het behouden en werven van pleeggezinnen. De gemeente Breda maakt volgens de POR de juiste keuzes ten aanzien van pleegzorg, maar er zijn ook gemeenten die zaken op hun eigen manier willen regelen. Dit blijft een punt van aandacht.

Flexus Jeugdplein (Wim de Jonge):

- Flexus Jeugdplein fuseert per 1 januari met Stek Jeugdhulp en Trivium Lindenhof tot "Enver". De nieuwe organisatie is tweeënehalf keer zo groot als Flexus Jeugdplein nu. De organisaties hadden gezamenlijk vier bestuurders, Enver krijgt er twee. Een van de nieuwe bestuurders komt van De Rading, de andere bestuurder wordt nog gezocht. Stek Jeugdhulp en Trivium Lindenhof hebben geen pleegzorg. De nieuwe organisatie wil gaan werken in gebieden met elk een regiomanager die ook de pleegzorg in dit gebied onder zich krijgt. Het servicecentrum pleegzorg dreigt te verdwijnen in de plannen. Dit baart de POR zorgen. Ook werkers hebben aangegeven

te vrezen dat (pedagogische) expertise wordt wegbezuinigd. De POR pleit voor behoud van de 'helicopterview' en heeft dit in een advies bij de nieuwe bestuurder neergelegd.

- Tot en met 2014 waren er grote succesvolle thema-avonden waar veel mensen op af kwamen. Sindsdien ligt dit wat stil, er is onduidelijkheid wie deze moet organiseren en op welke locatie, in de gebieden of centraal. Enkele kleinere thema-avonden zijn afgelast omdat er te weinig inschrijvingen waren. De POR heeft de organisatie gevraagd Pleegzorg Advies Nederland een avond te laten organiseren. Zij gaan op dit moment door het land met bijeenkomsten over "de zes stille zorgen van pleegouders". De organisatie heeft hier nog niet afwijzend op gereageerd.
- Er lijkt sprake te zijn van concurrentie in de regio's op het gebied van pleegzorg, ook aanbieders als WSP, Timon en Horizon zijn in Rotterdam (de thuisbasis van Flexus) actief en Flexus probeert weer in Den Haag binnen te komen. Dit brengt onrust met zich mee met het oog op de mogelijke gevolgen als een andere organisatie in een gebied een bieding wint. In Barendrecht is pleegzorg aan vijf aanbieders gegund.

Yorneo (Annette Blaauw):

- In juni heeft Yorneo een pleegzorgfestival georganiseerd waar ook de POR en Pleegwijzer met een stand stonden. Naast pleeggezinnen en pleegzorgwerkers waren ook vanuit de gemeentelijke politiek en andere organisatie actief op het gebied van pleegzorg enkele mensen vertegenwoordigd. De reacties waren wisselend. Een gemiste kans was dat pleegzorgwerkers vooral met elkaar bleven praten. Verder was de bijeenkomst wel positief, zeker ook het bestaan van de mogelijkheid om te spreken met wethouders.
- Binnen Yorneo loopt een buddyproject voor pleegouders, dit wordt binnenkort geëvalueerd.
- De POR is in overleg met Jeugdbureau Noord (organisatie voor jeugdbescherming en jeugdreclassering in Groningen en Drenthe). De POR wil overbrengen wat leeft onder pleegouders en hoopt dat door een meer frequent contact de organisatie tot daden overgaat en praktische zaken beter geregeld worden. Zo moet duidelijker worden welke organisatie wat regelt.
- De POR zet in op omgangsregelingen met voormalige pleegkinderen, wanneer deze terug naar huis gaan of worden doorgeplaatst naar een ander gezin of een instelling. Het is belangrijk dat kinderen een netwerk hebben en het besef moet doordringen dat ook voormalige pleegouders tot het netwerk van een kind behoren. Voor pleegouders betekent het vertrek van een kind soms een stuk rouwverwerking waardoor zij afhaken als pleegouder.
- Omdat thema-avonden niet goed worden bezocht – Drenthe is dunbevolkt en relatief groot, pleegouders zitten soms met een oppasprobleem - wordt nagedacht over de mogelijkheid om thema-avonden online te zetten.

Timon (Hendrik van Beek):

- De fusie van Timon met SGJ is achter de rug en inmiddels "geland".
- De POR is bijna geheel vernieuwd en heeft drie nieuwe leden. Gertjan Bakker die voorheen afgevaardigd was binnen de LOPOR is teruggetreden.
- De POR is bezig met publiciteit richting pleegouders en pleegzorgwerkers.
- De onlangs georganiseerde pleeggezinnen dag in dierenpark Amersfoort werd door bijna duizend mensen bezocht. Punt van aandacht is dat pleegzorgwerkers in de loop van de dag naar huis gingen terwijl pleegouders bleven.

- De POR bekijkt hoe aspirant pleegouders binnen de organisatie behouden kunnen worden totdat ze ook echt pleegouder worden. Hiertoe is een poule van seniorpleegouders opgezet, een soort buddy's.
- De tijdige signalering van problemen is een punt van aandacht. Gekeken wordt naar de rol die middelbare scholen en basisscholen hierin kunnen spelen om zo vroeg mogelijk te kunnen signaleren. Kinderen praten eerder met vriendjes dan met professionals. Getracht wordt op die manier gebruik te maken van het netwerk van de kinderen.
- Er is synergie merkbaar tussen pleegzorg en andere jeugdzorgvormen. Mede hierdoor wordt voor kinderen die uit huis worden geplaatst eerder een pleeggezin binnen de eigen omgeving – van bijvoorbeeld school of sportclub - gezocht.

POR Youké (Leo Lancker, Lenie Manusiwa):

- Youké is in 2015 voortgekomen uit een fusie (Trajectum en Zandbergen) en is inmiddels een tweede reorganisatie verder waarbij expertise dreigt te verdwijnen door bezuiniging op orthopedagogen en andere specialisten die de pleegzorgwerkers moeten ondersteunen.
- De POR vreest dat er te weinig geld zal zijn voor innovatie binnen de pleegzorg.
- Het prijsniveau is nog steeds structureel dalend binnen aanbiddingstrajecten.
- Twee jaar geleden is er een incident geweest waarbij een pleegouder van seksueel misbruik werd beschuldigd. De aangeefster wilde geen aangifte doen bij de politie. Na anderhalf jaar onderzoek is hier niets uitgekomen). In een dergelijke situatie staat de pleegouder alleen. De pleegzorgbegeleider/de instelling is opeens de tegenstander geworden. Er wordt volledig geloofd wat de aangever/aangeefster zegt. Pleegkinderen worden direct uit huis gehaald. Het onderzoek verloopt amateuristisch. De POR is met de voorziening in gesprek over een andere handelswijze waarin het proces zuiver verloopt en de rechtspositie van pleegouders wordt gewaarborgd: er moet een soort 'tegenspreker' aanwezig zijn, als bij rechercheonderzoek, ter voorkoming van een tunnelvisie. Daarnaast moet de stichting een externe advocaat of andere deskundige begeleider regelen voor het pleeggezin. Belangrijk is dat het proces zorgvuldig verloopt, het soort expertise dat bij de politie bestaat zou ook ingezet moeten worden in situaties als deze waarbij geen aangifte is gedaan. Waarheidsvinding is belangrijk. Pleegouders hebben te maken met getraumatiseerde kinderen die waan en werkelijkheid door elkaar kunnen halen. De rechtsbijstandsverzekering keert niet uit in dergelijke gevallen. Ook met de NVP is hierover gesproken, deze wil het onderwerp landelijk op de agenda gaan zetten. Op voorstel van de voorzitter wordt in deze vergadering het onderwerp nu niet uitgediept, maar doorgeschoven naar het middagdeel van de vergadering met gastspreker Riannet Haak van de Politieacademie.
- In pleegouderbegeleidingsplannen wordt gesteld dat de relatie tussen pleegouders en biologische ouders in principe goed moet zijn, waarbij de primaire inspanningsplicht bij pleegouders ligt. Een goede relatie is wenselijk maar de praktijk is vaak anders. Een verstandsrelatie onderhouden is volgens de POR een betere benaming. Van een pleegouder mag een inspanning verwacht worden om in het belang van het kind een relatie te onderhouden, maar er kan niet geëist worden dat deze tot goed resultaat leidt. Hierover is de POR met Youké in gesprek.
(Terzijde merkt Wim de Jonge op dat binnen POR Flexus Jeugdplein is gesproken over een "klikevaluatie" waarbij samen met een derde persoon wordt geëvalueerd of er een klik is tussen

pleeggezin en pleegzorgwerker. Is deze er niet dan moet het mogelijk zijn een andere begeleider te krijgen.)

- De POR Youké is in gesprek met grotere gemeenten als Utrecht. Er is geen capaciteit om met alle gemeenten te praten. Beleidsmedewerkers en wethouders tonen begrip voor de problematiek van pleegouders maar dit leidt doorgaans niet tot praktische hulp. Daarbij gaat het om geld. De gewenste ruimhartigheid van gemeenten naar pleegouders ontbreekt. Dan wordt naar de regels gekeken die voor biologische kinderen gelden en niet naar de bijzondere situatie van pleegouders. (Karin Gruyters geeft aan dat gemeenten in Zuid-Limburg beter samenwerken op dit vlak waardoor er meer geregeld is.)
- Er is door de organisatie een vrijwilliger aangetrokken die gaat onderzoeken of er behoefte is aan een netwerk van pleegouders binnen Youké.

WSP (Ruud van Eeten):

- WSP heeft een heftige periode achter de rug door het overlijden van de directeur pleegzorg na een kort ziekbed. Bram Noorlander is als interim-directeur aangesteld tot 1 januari. Hij richt zich vooral op het aanbestedingstraject. Een nieuwe directeur wordt gezocht, de POR is hierbij betrokken.
- De gesprekken over angstcultuur binnen de organisatie (zie verslag LOPOR-dag maart) lopen nog steeds. Volgende week is het derde gesprek hierover met de Raad van Toezicht, samen met de directie en de interim-directeur. Hierbij zal aan de hand van een viertal gedetailleerde casussen van pleegouders worden besproken waar het misgaat. Vervolgens wil men met professionals om tafel om te zoeken naar oplossingen. Streven is een gezonde driehoeksverhouding tussen professionals, biologische ouders en pleegouders waarbij geïnvesteerd wordt in een gelijkwaardige communicatie. Binnen twee jaar moet dit leiden tot een andere 'mindset' binnen de organisatie en in ieder geval een aanpassing van de systematiek.
- De POR wil dat de toetsing van pleegzorgwerkers binnen WSP wordt gestandaardiseerd.
- WSP zit in een fusieproces met JBJR, de fusie met de Stichting Adoptievoorzieningen is afgeketst.
- De POR heeft regelmatig overleg met de OR. Hieruit kwam naar voren dat pleegzorgwerkers in de toekomst een bredere functie krijgen waarbij hun werkterrein wordt uitgebreid naar andere gebieden van de jeugdzorg, mede als gevolg van de decentralisatie. Dit is een punt van aandacht voor de POR. Er is scholing nodig wanneer pleegzorgbegeleiders binnen andere disciplines ingezet worden.
- Er is regelmatig een liquiditeitsprobleem omdat overheden laat uitbetalen en salarissen doorlopen.
- Financiële knelpunten:
 - De overheadkosten zijn hoog omdat WSP als landelijke pleegzorgorganisatie met veel gemeenten in gesprek moet.
 - Gemeenten hanteren veelal verschillende mechanismen voor (financiële) verantwoording achteraf.
 - Gemeenten proberen zo goedkoop mogelijk in te kopen, terwijl het specialisme dat WSP in huis heeft niet zomaar bij elke andere instelling ondergebracht kan worden.
 - De overheid lijkt zich verkeken te hebben op de administratieve kosten voor de instellingen als gevolg van de decentralisatie. (Albert Elzinga: door de veelheid aan contracten zijn de accountantskosten sterk gestegen waarvoor de overheid zou moeten compenseren, dit gebeurt niet.)

- De POR is waakzaam ten aanzien van de fusietrajecten en het risico dat WSP te groot wordt.
- Er is veelvuldig en goed contact met het management. Vanuit de POR is er om de maand overleg met de directeur pleegzorg en tweemaal per jaar met de Raad van Toezicht. De POR-voorzitter heeft contact met de directeur WSP. De POR investeert ook in contacten met OR en Cliëntenraad.
- Er is contact geweest met de NVP in verband met een probleem dat speelde in een aantal Drechtsteden, waarbij gemeenten geen geld meer hadden maar wel kinderen met een zorgbehoefte.

Rubicon (Daniëlle Coenders):

- Punten uit het Actieplan Pleegzorg zijn ter harte genomen, de POR heeft hier ook inbreng in gehad.
- Door een financieel probleem bij een aantal gemeenten in Noord Limburg – met name Venlo - zijn er liquiditeitsproblemen geweest. Rubicon heeft hier goed op geanticipeerd.
- Binnen Rubicon zijn diverse projecten gestart, waaronder een allochtonenproject omdat er de laatste jaren veel allochtonen naar Noord-Limburg zijn gekomen.
- Verlengde pleegzorg is op de kaart gezet en hier lijkt een oplossing voor te komen.
- De samenwerking met Xonar is geïntensiveerd.
- Er worden weer meer vaste contracten gegeven aan pleegzorgbegeleiders. Werken met een ‘flexibele schil’ aan pleegzorgbegeleiders kwam de organisatie op kritiek van pleegouders te staan die hierdoor te maken kregen met veel wisselingen van werkers. De pleegzorgwerkers kregen wel een breder takenpakket en zijn hiervoor geschoold. Hieruit zijn werkgroepen ontstaan met specialisaties, zoals trauma’s.
- Uit onderzoek bleek dat pleegouders weinig bekend zijn met de POR. Bekeken wordt hoe deze beter op de kaart gezet kan worden, onder andere door in de nieuwsbrief standaard ook een stuk over de POR mee te nemen.
- De mogelijkheden voor de oprichting van een pleegkinderraad wordt onderzocht om betrokkenheid te vergroten. (Entrea heeft een kinderraad en Combinatie Jeugdzorg is een pleegkinderraad aan het opzetten).
- Er wordt bekeken hoe de informatievoorziening naar pleegouders en met name ook de nazorg verbeterd kan worden.
- Er is een buddieschap/seniorpleegouderschap opgestart.
- Traumatraining wordt meer op de kaart gezet en ook aangeboden aan kleine zorgaanbieders.
- Het aantal kleine zorgaanbieders (met eigen huizen) in Noord-Limburg is flink gestegen. Rubicon bekijkt de mogelijkheden tot samenwerking. Ook ingegeven door inkrimping van het eigen onroerend goed van Rubicon - vanwege bezuinigingen. Nu is echter weer sprake van groei.
- De vergoeding van pleegzorg voor Nederlandse gezinnen die over de grens wonen is geregeld waardoor er meer mogelijkheden zijn om kinderen in (Nederlandse) gezinnen aan de andere kant van de grens (Duitsland) te plaatsen.
- Er zijn signalen van zorgaanbieders die aangeven dat zij achteraf gezien te veel betaald hebben gekregen, waarbij gemeenten zeggen niet te kunnen crediteren omdat de controle is geweest en er al een goedkeuring ligt.

Entrea (René Bloem en Raymond Marlisa)

- De POR is geheel vernieuwd.
- Entrea is een zeer intensieve samenwerking met Lindenhout aangegaan, bedoeling is dat onder andere de stafafdelingen samengevoegd worden.
- Op drie locaties in het gebied van Entrea worden contactavonden voor pleegouders georganiseerd, 3 a 4 maal per jaar. Meestal aan de hand van een thema. Deze worden vrij goed bezocht.
- De gemeente Wijchen wil pleegkinderen al vanaf hun 16^e gaan volgen en woonruimte ter beschikking stellen voor pleegkinderen die zelfstandig gaan wonen. Binnen Nijmegen start een pilotproject voor 18+ pleegkinderen.
- Er is een dag voor pleeggezinnen van Lindenhout en Entrea georganiseerd in Burgers Zoo.
- Een interessante informatieavond met Mariska Kramer werd goed bezocht.

Vitree (Henriette Post)

- Per 1 januari 2018 fuseert Vitree met Triade (gehandicaptenzorg, jeugdzorg en geestelijke gezondheidszorg).
- In het Pleegoudercafé is afgesproken knelpunten binnen de pleegzorg te bundelen en deze bij de gemeenten te uiten. Hierbij gaat het vooral om de extra ondersteuning, zorg als EMDR, speltherapie en dergelijke. Gemeenten zien dit als stapeling van zorg die binnen de instellingen opgelost moet worden. Dit is niet mogelijk binnen het budget dat de instelling krijgt van de gemeente. Voor sommige kinderen zijn meerdere soorten zorg nodig, financiële problemen vertragen de hulp waardoor pleeggezinnen in de problemen kunnen komen. (Leo Lancker: veel organisaties zijn weer pleegouders aan het werven omdat de uitstroom groter is dan de instroom. We moeten ons afvragen of we hier wel aan mee willen werken gezien de huidige rechtsongelijkheid voor pleegouders en de strijd die om financiën gevoerd moet worden, juist op momenten dat het in een gezin moeilijk loopt. Benodigde hulp moet er komen, pleegouders moeten gefaciliteerd worden.)
- In Flevoland en Noordoostpolder zijn te weinig pleeggezinnen voor langdurige pleegzorg, kinderen zitten hierdoor vast in crisisgezinnen. Urk heeft wel gezinnen maar wil vanwege de kosten geen nieuwe plaatsingen. Urk is hierover in overleg met gemeenten in de regio.
- Vraag aan de POR-leden van WSP, naar voren gekomen tijdens het pleegoudercafé: Vitree organiseert bijeenkomsten voor deskundigheidsbevordering van pleegouders. Pleegouders van WSP die in de regio wonen mogen hier om financiële reden niet aan meedoen. De bijeenkomsten van WSP zijn echter veel verder weg. Kan WSP een overeenkomst sluiten zodat hun pleegouders deze bijeenkomsten van Vitree kunnen bezoeken? Ruud van Eeten zal dit meenemen in het overleg van november. Hij geeft aan dat WSP al meer in de regio wil gaan kijken naar de mogelijkheden.

Aan het eind van het Rondje POR-ren gekomen schorst Albert de vergadering voor een lunchpauze.

6. Gastspreker Riannet Haak van de Politieacademie in Apeldoorn over het spreken met kwetsbare kinderen.

Bij hervatting van de vergadering heet Albert Riannet Haak welkom. Zij is recherchepsycholoog en werkzaam aan de Apeldoornse Politieacademie, alwaar zij betrokken is bij de specialistische post initiële opleiding die zedenrechercheurs opleidt in het horen van kwetsbare getuigen, zoals kinderen tussen 4 en

12, en het verhoor van kwetsbare verdachten. Bij kwetsbare getuigen en - verdachten gaat het ook om jongeren onder de 16, mensen met een beperking of hersenletsel en om mensen met bepaalde psychische problematiek.

Haar lessen gaan altijd over verhoor: wat moeten rechercheurs binnen het juridisch kader weten als zij met specialistische verhoren te maken krijgen. Hoe moeten ze omgaan met de persoon die ze tegenover zich hebben. Zelf is Riannet Haak al 20 jaar bij verhoren aanwezig. De opleiding is een praktijkopleiding: "je kunt dit niet leren in een klaslokaal."

Zaken die aan de orde zullen komen:

- Hoe werkt het brein van een kind, kan een kind wel een waarheidsgetrouw verhaal vertellen?
- Hoe gaat een verhoor van kinderen, wat is het doel van een verhoor, wat is de gang van zaken.
- Wat zijn alternatieve scenario's: soms klopt een beschuldiging niet en is er iets anders aan de hand, een alternatief scenario. De politie doet aan waarheidsvinding. Daarbij wordt onderzocht wat in de aangifte staat maar ook de alternatieve scenario's worden onderzocht: is het een verzonden verhaal; is de getuige, het kind, beïnvloed, bewust of onbewust; is er sprake van een misverstand?
- Een fragment uit de Deense film Jagten waarbij een docent ten onrechte wordt beschuldigd van seksueel misbruik zal worden getoond. Hieruit blijkt zeer helder wat er allemaal mis kan gaan.
- Wat doe je als ouder als er in het contact met je kind een signaal komt over iemand? Wat doe je wel en wat doe je niet?

De melding

Als iemand – dit kan ook de pleegouder zijn – bij de politie melding doet in een zedenzaak volgt eerst een informatief gesprek. Hierin wordt onderzocht of het om een strafbaar feit gaat. Vervolgens wordt besproken of de melder kiest voor het juridische traject of het hulpverleningstraject. Een enkele keer gebeurt het – in ernstige gevallen - dat ondanks de keuze voor het hulpverleningstraject een officier van justitie besluit ambtshalve te gaan vervolgen.

Als het strafrechtelijk traject wordt ingezet worden alle partijen gehoord, als verdachte, aangever of getuige. Het kind wordt altijd als getuige gehoord, niet als aangever, een kind (onder de 12) kan niet zelfstandig besluiten of het kiest voor een strafrechtelijk traject of een hulpverleningstraject.

Het thema sexueel misbruik is met '#Metoo' volop in het nieuws. Riannet Haak verwijst naar het verhaal in de Volkskrant van woensdag 1 november: "Aangifte doen in een zedenzaak en dan?" Hierin komt naar aanleiding van de kwestie Brandt Corstius/Van Dam aan de orde hoe een en ander bij de politie gaat in een dergelijk geval. Wel gaat het hier om volwassenen. Bij kinderen is er eerder sprake van een strafbaar feit dan bij volwassenen omdat een kind niet hoeft aan te geven dat het iets niet wil.

Kwetsbare getuigen

Wat zijn kwetsbare getuigen (volgens de Politie-instructie Zeden)

- Kinderen onder de 12, maar ook jongeren onder de 16 in bepaalde gevallen
- Mensen met een verstandelijke beperking
- Mensen met hersenletsel
- Mensen met bepaalde psychische problematiek

In verband met welke strafbare feiten worden kinderen gehoord:

- Zedenmisdriven
- Huiselijk geweld,
- Mishandeling
- Moordzaken of andere ernstige misdrijven waarvan een kind getuige was

Er zijn in Nederland 11 kindvriendelijke studio's voor het horen van kinderen tussen de 4 en de 12. Soms zijn kinderen ook iets jonger of ouder. Het zijn rustgevende kindvriendelijke studio's waar kinderen op hun gemak gesteld kunnen worden en eventueel een spelletje of iets anders kunnen doen. "Kinderen vinden het meestal een mooie ruimte" volgens Riannet Haak.

De opleiding

Aan de opleiding worden hoge eisen gesteld. Eenmaal per jaar wordt de specialistische opleiding voor het verhoor van kwetsbare getuigen in zedenzaken gegeven voor maximaal 12 tot 16 zedenrechercheurs. De groep is niet groter omdat de rechercheurs regelmatig een verhoor moeten doen om het 'in hun vingers te houden'. Jaarlijks worden in de speciale verhoorkamers ongeveer duizend kinderen gehoord door ca. 100 zedenrechercheurs die de specialistische opleiding hebben afgerond.

In alle opleidingen worden rechercheurs geschoold om te signaleren of er sprake is van een kwetsbare getuige.

Specialistische verhoren worden vrijwel altijd opgenomen, in geval van een verdachte is dit ook wettelijk verplicht, zodat een officier van justitie en rechter kunnen beoordelen of een verhoor volgens de regels is gegaan.

Aandachtpunten binnen de opleiding zijn:

- Wat doe je als een kind meteen gaat vertellen en wat doe je als een kind dat niet meteen wil?
- Hoe voorkom je dat een kind wordt beïnvloed in zijn verhaal?
- De vraagstelling (via open vragen)
- Betrouwbaarheid van hetgeen verteld wordt.
- Alternatieve scenario's
- Welk bewijs moet je binnen halen?
- Wat is het juridisch kader?
- Over welk strafbaar feit gaat het.
- Welke bewijzen heeft een rechter nodig
- Informatie over kindermishandeling en seksuele ontwikkeling.

Het verhoor

Het kind staat centraal en mag nooit geschaad worden door een verhoor. Een kind mag bijvoorbeeld niet gedwongen worden. Als een kind het niet wil gaat het verhoor niet door. Het verhoor moet op een prettige manier verlopen. Als het kind het wil, wordt gestart met een spelletje of wordt eerst wat gekletst. Het gesprek is kindgericht. Het doel voor de politie is waarheidsvinding. Er vindt onderzoek naar aanleiding van de aangifte, maar zeker ook onderzoek naar mogelijke alternatieve scenario's: wat kan er nog meer aan de hand zijn. Een gesprek wordt uitvoerig voorbereid, want het gesprek moet in korte tijd gevoerd worden. Er staat maximaal anderhalf uur voor.

Als er aangifte wordt gedaan gaat degene die de zaak onder zich heeft – de zakenrechercheur - naar het kind toe om het voor te bereiden op wat er gaat komen; meestal een dag of enkele dagen van tevoren. De zakenrechercheur die het gesprek voert is niet degene die het verhoor doet. (Riannet Haak deelt een boekje uit dat wordt gebruikt om het kind voor te bereiden op het gesprek in de kindvriendelijke studio). De ouder/verzorger is bij het gesprek met de zakenrechercheur aanwezig. Verteld wordt waar het gesprek in de verhoorstudio over gaat, hoe de ‘praatkamer’ eruitziet en hoe de ‘televisiekamer’ eruitziet waar het gesprek wordt opgenomen.

Op de dag van het gesprek komt het kind met ouder(s)/verzorger(s) naar het bureau. Samen krijgen zij een rondleiding door de ruimtes. De verhoorder brengt samen met het kind de ouder naar de wachtkamer en gaat dan met het kind naar de verhoorstudio. Na afloop wordt het kind teruggebracht naar de ouder. Niet de verhoorder maar degene die de zaak behandelt neemt contact op met de officier van justitie om te bespreken hoe het verder gaat. Daarna wordt de ouder hierover geïnformeerd.

Er is nooit een ouder bij het verhoor aanwezig om te voorkomen dat een kind hierdoor wordt beïnvloed en bijvoorbeeld sommige dingen niet durft te vertellen. Ook kan wat voorbijkomt in een verhoor voor ouders erg emotioneel zijn wat eveneens invloed zou kunnen hebben op het kind dat verhoord wordt.

Waarheidsvinding

Een filmpje wordt vertoond om te laten zien hoe snel kinderen door een bepaalde vraagstelling beïnvloed kunnen worden. Aan het begin van een gesprek vindt een kind school leuk. De interviewer stelt een aantal gesloten vragen, vertelt wat veel andere kinderen vinden en vat foutief samen wat het kind zegt, waarna het kind al snel zijn mening bijstelt en bevestigt dat school stom is.

Riannet Haak: kinderen zijn gemakkelijker te beïnvloeden dan volwassenen, ze praten mee omdat ze geen conflict willen en aardig gevonden willen worden. Daar hebben we allemaal wel wat last van, maar kinderen scoren hoger op compliance. Verder zijn kinderen suggestibel. Ze nemen informatie van een ander zo voor waar aan dat ze er zelf in gaan geloven. Er is veel onderzoek naar gedaan hoe herinneringen kinderen (maar ook volwassenen) aangepraat kunnen worden.

Bij waarheidsvinding moet zowel de compliance als de suggestibiliteit naar beneden. Binnen het verhoor mag hier geen sprake van zijn. Hier is een model voor. Hierin staat onder andere:

- Voorkom pleasen. Zeg tegen een kind: “als je iets niet goed weet dan moet je dat tegen me zeggen en niet een verhaal vertellen dat je niet zeker weet. Je moet niet zomaar antwoord geven”. Dit wordt met het kind geoefend, zodat een kind het begrijpt. Zo oefent het kind ook om de verhoorder te verbeteren als deze niet goed navertelt wat het kind zegt of bedoeld heeft. Een kind leert te zeggen als het een vraag niet begrijpt en ook om ermee om te gaan dat een vraag soms nog een keer wordt gesteld omdat de verhoorder het antwoord niet helemaal begrijpt. Het kind leert dat dit dus niet is omdat het antwoord fout is.
- Stel open vragen.
- Complimenteer een kind niet voor wat het vertelt, bijvoorbeeld: “Wat goed dat je dat verteld hebt”. Dit om te voorkomen dat een kind een compliment krijgt voor een onwaar verhaal.
- Oefen geen druk uit. Als een kind iets niet meer weet of niet wil vertellen moet dit geaccepteerd worden.
- Stel geen suggestieve vragen.
- Voorkom meerdere verhoren. Het verhoor moet in één keer goed zijn. Het kind kan denken dat de antwoorden niet goed waren als het verhoor wordt herhaald.

- Ben neutraal. Je moet als verhoorder niet meteen geloven wat een kind zegt, maar ook niet bij voorbaat niet geloven. Reageer neutraal op wat een kind vertelt.

Bij waarheidsvinding wordt zowel naar belastend als naar ontlastend bewijs gezocht.

Er zijn poppen in de studio maar die worden nooit gebruikt om een situatie na te spelen. Dit mag niet. Kinderen kunnen in hun fantasie dingen gaan spelen die niet kloppen (Bolderkaraffaire jaren 80). Wel kan een kind met een pop laten zien hoe iemand bijvoorbeeld op een bed lag of zat.

Twee mensen zijn betrokken bij een verhoor. Dat is de verhoorder en degene in de regiekamer, tevens coach van de verhoorder. Oortjes worden niet gebruikt. Standaard wordt tussendoor tussen beide personen een keer overlegd. Ook kan degene in de regiekamer een briefje geven aan de verhoorder met een boodschap.

Soms blijkt dat er sprake was van een misverstand en niet van een strafbaar feit, andere keren gaat het wel om strafbare zaken. Kinderen geven achteraf in 99 procent van de gevallen aan dat ze het gesprek 'leuk' vonden, aldus Riannet Haak. Ze vinden de kamer leuk, de verhoorder aardig. "Zelden zie ik huilende kinderen. Die zijn op één hand te tellen." "Oudere kinderen zijn zich wel meer bewust van dingen, hebben wat meer schaamte soms."

(Albert Elzinga: dit is wel heel anders dan de wijze waarop pleegkinderen in de rechtbank gehoord worden bij zaken over bijvoorbeeld een verlenging van een uithuisplaatsing. Voorafgaand aan een zitting worden kinderen even gevraagd een zaal binnen te komen om hun mening te geven aan één of meerdere personen in een toga. Wat betekent dit voor wat de kinderen aan de rechtbank vertellen?)

Riannet Haak: in het strafrecht heeft de advocaat van de verdachte het recht om vragen te stellen aan de getuige(n). In Nederland worden kinderen onder de 12 in een strafrechtzaak niet in de zitting opgeroepen om te getuigen (in Engeland wel). De rechter-commissaris kan het kind wel horen. Praktijk in Nederland is dat de vragen worden gesteld in de kindvriendelijke studio's door de hiervoor opgeleide rechercheurs. De rechter-commissaris komt dan naar de studio, bereidt de vragen voor met de studioverhoorder, is niet bij het gesprek aanwezig maar kijkt samen met de advocaat mee vanuit een speciale meekijkkamer. Vooraf wordt besproken of het dezelfde studioverhoorder is die het kind de eerste keer heeft gesproken of een ander.

Een kort filmpje wordt vertoond van het horen van een – onherkenbaar gemaakt - driejarig kind in een zedenzaak.

Riannet Haak: "Het is belangrijk zo neutraal mogelijk te reageren op wat een kind vertelt. Dit geldt ook voor de (pleeg)ouder; als dit al lukt want je schrikt misschien heel erg. De reactie van een ouder is enorm belangrijk. We weten uit onderzoek dat als ouders heftig reageren, dit op zichzelf al een traumatische ervaring kan veroorzaken. Dit terwijl het feit op zich, hoe ernstig wij het ook vinden, voor het kind niet altijd traumatisch is."

Advies van Riannet Haak is afwachtend te reageren op waar een kind mee komt. Komt een kind uit zichzelf met een concreet verhaal over een trainer dan kun je zeggen: vertel daar eens iets over. Maar wil een kind bijvoorbeeld opeens niet meer naar de sportclub dan kan dat allerlei oorzaken hebben. Met vragen als: "Is er iets met de trainer?" en "Zit hij aan je?" kun je valse verklaringen veroorzaken. Stel je afwachtend op. Je moet er als (pleeg)ouder niet steeds opnieuw over beginnen.

René Bloem: de praktijk staat haaks op wat hier wordt gezegd. Via therapieën als EMDR worden kinderen geforceerd te praten over de oorzaken van hun trauma's. Sommigen kinderen weten precies de therapeut naar de mond te praten. Therapieën worden opgelegd en een kind moet het maar doen. Riannet Haak: lopende het onderzoek zal altijd gevraagd worden te wachten met therapie omdat hierdoor de waarheid beïnvloed kan worden, een kind kan per ongeluk iets aangepraat worden.

Alternatieve scenario's

Een filmpje uit de opleiding wordt vertoond over het belang van zoeken naar alternatieve scenario's.

De film toont hoe een kind niet bevraagd moet worden als het verdrietig terugkomt van een weekendbezoek aan zijn vader. Door gesloten vragen te stellen (is er wat gebeurd, is het niet leuk bij pappa, doet hij vervelend tegen je, heeft hij je pijn gedaan) maakt het kind plaatjes in zijn hoofd en weet uiteindelijk door de brij van plaatjes niet meer wat er echt is gebeurd.

Riannet Haak. Zo snel gaat beïnvloeding. Het geheugen is geen fototoestel of videocamera. Er kan informatie bijkomen, maar er verdwijnen ook dingen uit het geheugen. Hoe meer tijd er overheen gaat hoe slechter het geheugen functioneert.

Als onderzoek wordt gedaan naar seksueel misbruik of mishandeling van een kind bestaat de valkuil dat alleen wordt gezocht naar bewijs dat het schuldige scenario ondersteunt en niet naar bewijs voor mogelijke alternatieve scenario's.

Veel voorkomende alternatieve verklaringen:

- De getuige heeft het verhaal verzonnen.
- Er is sprake van bewuste of onbewuste beïnvloeding.
- Er is iets anders gebeurd.
- Er is sprake van een misverstand.
- De getuige is wel misbruikt maar niet door de verdachte.
- Er is meer gebeurd.
- Er is minder gebeurd.

Ook is het belangrijk om vragen te stellen over de 'disclosure' van de getuige, hoe is de getuige hiermee naar buiten gekomen:

- Wanneer heeft een getuige voor het eerst verteld over een incident en hoe ging dit?
- Hoe heeft de andere persoon gereageerd?
- Heeft de andere persoon wat gezegd?
- Zijn er andere voorgesprekken geweest met de getuige?
- Heeft de getuige iets gelezen of op tv gezien over een soortgelijk incident?

Een fragment uit de Deense film Jagten wordt getoond waarbij een leerkracht ten onrechte wordt beschuldigd van kindermisbruik nadat een kleuter die zich afgewezen voelt iets vertelt dat verkeerd wordt opgevat.

Opmerkingen:

- Leo Lancker herhaalt zijn verhaal van eerder in de vergadering over een pleegvader die wordt beschuldigd van misbruik. Pleegdochter wil geen aangifte doen. De instelling doet onderzoek op een naar zijn zeggen ondeskundige wijze. Misbruik wordt niet aangetoond. Het gezin is

geruïneerd. Eveneens vertelt hij een ander verhaal over een soortgelijke situatie uit diezelfde periode.

- Albert Elzinga: het is een machtsinstrument voor biologische ouders. We moeten dit serieus op de agenda zetten van de politiek. Wanneer een dergelijke situatie zich voordoet moet een professioneel onderzoek volgen en niet per definitie besloten worden het kind weg te halen.
- Angelina Peters: ook met pleegpubers in huis ben je kwetsbaar als pleeggezin. Kinderen zijn boos op je, zetten zich af, een verhaal is zo verteld.
- Riannet Haak: de politie doet aan waarheidsvinding, onderzoekt alle kanten. Dit zou iedereen moeten doen. Niemand is erbij gebaat als het in het onderzoek misloopt.
- Albert: de eerste reactie van de instelling is altijd dat de pleegkinderen worden weggehaald, juist omdat me niet aan waarheidsvinding doet. Men wil geen risico lopen en neemt daarom de preventieve maatregel om kinderen weg te halen. Dit is niet altijd goed.
- Leo: op het punt van waarheidsvinding gaat het per definitie fout in de jeugdzorg, mensen zijn hier niet voor opgeleid.
- Riannet Haak: het enige dat je kunt doen is aangifte van smaad, maar dat is misschien helemaal niet de weg die je in moet gaan. Eigenlijk moet je ervoor zorgen dat jeugdzorginstellingen zorgvuldiger omgaan met signalen. De rechtepsychologe waarschuwt ervoor dat signalenlijstjes voor mishandeling of misbruik geen betrouwbare instrumenten zijn. Ze vormen geen enkel bewijs.
- Danielle Coenders: er worden steeds hogere eisen gesteld aan jeugdzorginstellingen. Ook vanuit de gemeenten. Er wordt steeds meer gevraagd van deskundigheid. Je vraagt je af hoe je dit als mens nog allemaal kunt behappen.

Samenvattend geeft Riannet aan wat te doen als een kind met een verhaal komt:

- Noteer letterlijk wat een kind zegt en of het uit zichzelf met dit verhaal is gekomen, hier zal naar gevraagd worden als het tot een melding bij de politie komt.
- Reageer zo neutraal mogelijk.
- Ben voorzichtig met doorvragen.
- Bij twijfel: vraag advies, bij de politie bijvoorbeeld.
- Als het om een gebeurtenis van kort geleden gaat, wacht dan niet te lang met een melding.

Riannet Haak wordt bedankt voor haar bijdrage.

7. Rondvraag

- Wim de Jonge: wat zijn de ervaringen bij andere instellingen met de P-toets? Bij Flexus wordt het eindrapport opgesteld door de organisatie zelf. Als POR willen we liever dat dit extern gebeurt al is dit wat duurder.
Vanuit de vergadering wordt aangegeven dat bij verschillende instellingen het eindrapport wordt opgesteld door de Stichting Alexander die ook de P-toets maakt.
- Datum volgende LOPOR-dag? Deze zal naar verwachting in maart plaats vinden. De exacte datum is nog niet bekend.

8. Sluiting

Albert Elzinga bedankt de aanwezigen en sluit de vergadering.

Actielijst:

	Actiepunt	Wie	Wanneer
4.4	Visiestukken en andere documenten die voor alle pleegouderraden van belang zijn delen via de Google forumgroep 'Pleegouderraden' of via de secretaris: loporinfo@gmail.com	Allen	doorlopend
4.5	Mailadressen van aanwezigen die nog geen lid zijn van de forumgroep toevoegen. Blijft staan.	secretaris	na iedere LOPOR-dag
0317.5	Informatie netwerkvondten delen met leden via loporinfo@gmail.com	Hendrik van Beek (POR Timon)	
1117.1	Klachtenregeling jeugdzorg Utrecht opvragen bij De Rading	Bestuur	z.s.m.
1117.2	Informatie buddyproject Jeugdhulp Friesland/Yorneo opvragen en delen met de leden via loporinfo@gmail.com.	Annette Blaauw (POR Yorneo)	z.s.m.
1117.3	Wijzigen statuten: Voorstel naar leden: z.s.m. na 7 november Input leden: uiterlijk ergens in januari Pre-advies: LOPOR-vergadering maart	bestuur allen bestuur	z.s.m. januari 2018 maart 2018
1117.4	Eerder verzonden stukken toesturen aan Daniëlle Coenders (POR Rubicon). Jaarverslagen van de afgelopen jaren versturen naar alle POR-ren zodat de nieuwe leden kunnen zien wat de LOPOR doet.	secretaris	z.s.m.
1117.5	Start benaderen politieke partijen i.v.m. partijprogramma's verkiezingen. Bij gemeenteraadsverkiezingen: adviseer de leden over benaderen plaatselijke politici.	Bestuur	Anderhalf jaar voor verkiezingen
1117.5	Intensiveren contact VNG	Bestuur	Komende periode
1117.6	Tussentijds delen informatie over activiteiten LOPOR met leden, ook over de 5 thema's die samen met NVP en SBPN zijn vastgesteld. Bestuur bespreekt tevens hoe communicatie naar leden verbeterd kan worden.	Bestuur	Doorlopend 7 november
1117.7	Contact opnemen met nieuwe verantwoordelijken Jeugdzorg in de Kamer i.v.m. het Actieplan Pleegzorg.	Bestuur	z.s.m.